

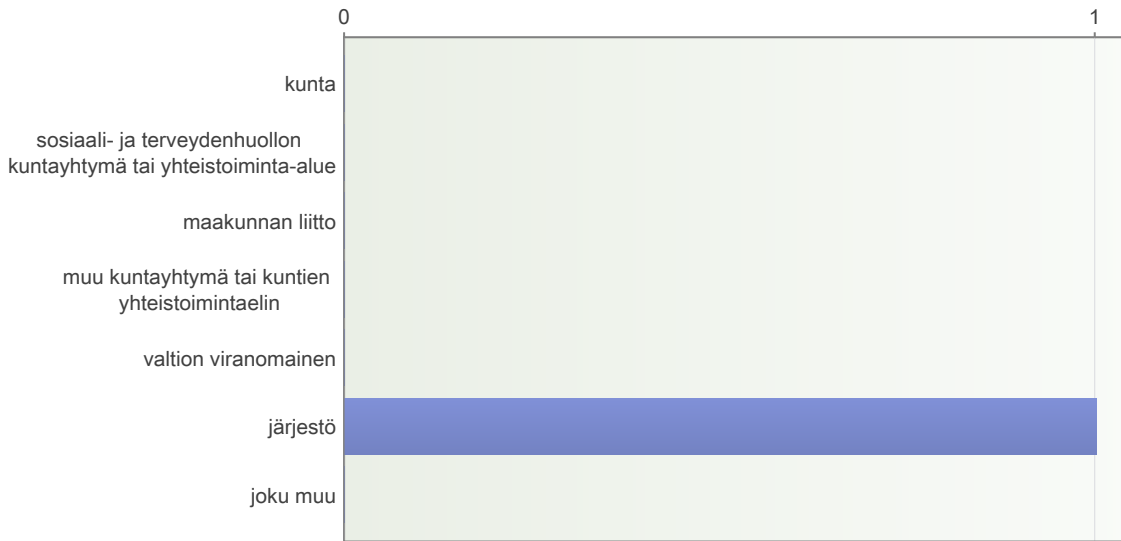
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Suomen Punainen Risti	Eeva Holopainen			

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Kyllä, mutta erityistä huomiota on kiinnitettävä heikommassa asemassa olevien ihmisryhmien osallistumisen mahdollistamiseen sekä varattava tälle riittävä tuki ja resurssit. Suomen Punainen Risti on erityisen huolissaan kaikkein heikoimmassa asemassa olevien ihmisten pääsystä palveluiden piiriin. Heillä on usein jo nyt vaikeuksia itse etsiä ja löytää tarvitsemiaan palveluita, ja palveluneuvontaa ja -ohjausta tulee tarjota mahdollisimman lähellä palveluita käyttäviä ihmisiä. Kaikkein heikoimmassa asemassa ovat esimerkiksi pienituloiset, yksinäiset, kroonista sairautta sairastavat, asunnottomat, paperittomat, pitkäaikaistyöttömät, sekä ihmiset, joilla on päihde- ja mielenterveysongelmia. Pelkästään köyhiä on Suomessa noin 800 000. Nämä ihmiset tarvitsevat sekä neuvontaa ja ohjausta, että järjestöjen ja kolmannen sektorin vapaaehtoisuudelle perustuvaa matalan kynnyksen toimintaa, joka ei ole palvelutuotantoa. Valinnanvapaus on kannatettava asia, kun se on tasa-arvoista niin taloudellisesti kuin maantieteellisesti, ja kun ihmisillä on tasa-arvoiset mahdollisuudet löytää tietoa palveluista, joihin he ovat oikeutettuja.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- N/A

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

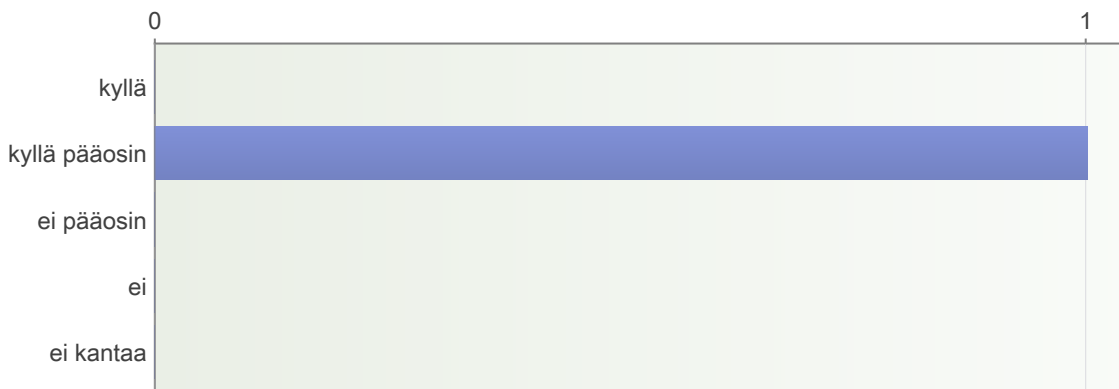
Vastaajien määrä: 1

- On hyvä, että asukkaiden osallistumisoikeuksista säädetään varsin kattavasti maakuntalaissa (23§). Myös maakunnissa järjestöjen kautta voidaan luontevasti edistää alueen asukkaiden osallistumismahdollisuuksia. Tähän tarvitaan vuoropuhelua maakuntahallinnon, kuntien ja alueen järjestöjen kanssa. Maakuntiin tulisi perustaa järjestöasiainneuvottelukunnat tai vastaavat pysyvät järjestelmät osaksi maakuntien rakenteita.

Sote-uudistuksen yhteydessä on korostettu erityisesti asiakaslähtöisyyttä, joka on keskeinen osa asukkaiden osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia. Asiakaslähtöisyys perustuu vuorovaikutteiseen asiakaspalautejärjestelmään sekä mahdollisuuteen vaikuttaa palveluiden kehittämiseen. Palveluntuottajilta tulee edellyttää toimivia asiakaspalautejärjestelmiä sekä asiakkaiden osallistamista palveluiden kehittämisessä. Tämä ei voi olla vain tilaajan, eli maakunnan tehtävä. Asiakaslähtöisyys tarkoittaa, että palveluista tulee saada läpinäkyvästi tietoa ja palveluita tuottavien yritysten toiminnan tulee olla mahdollisimman avointa.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

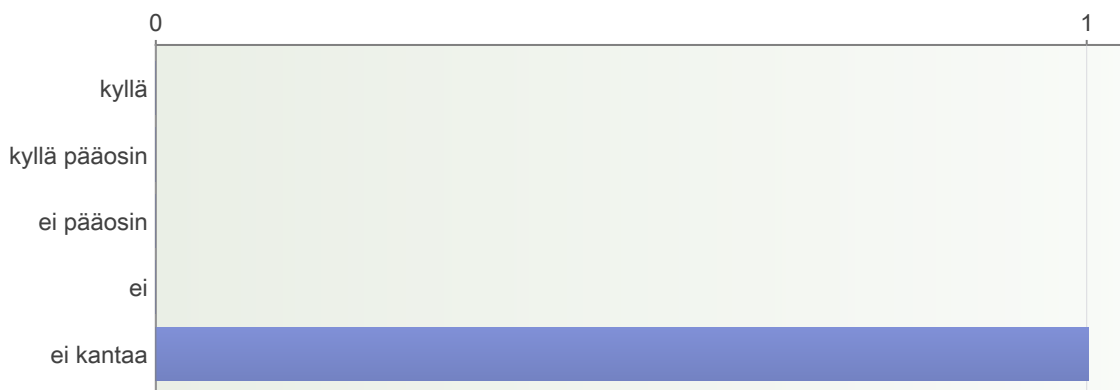
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

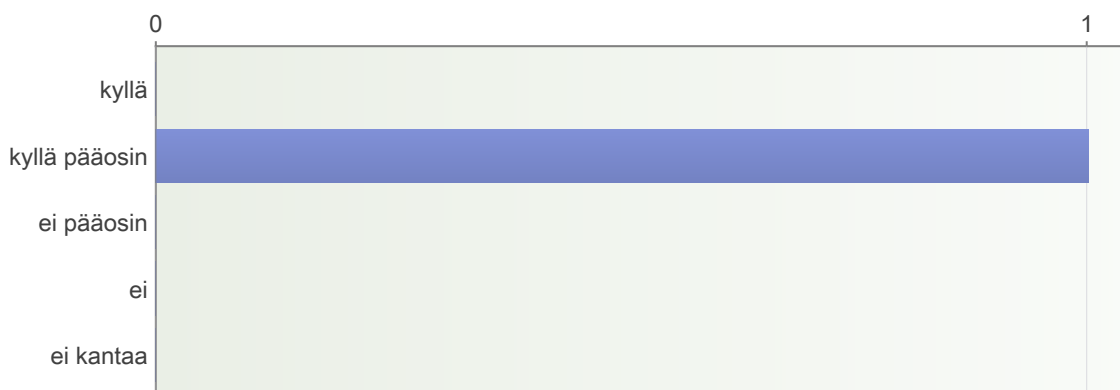
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

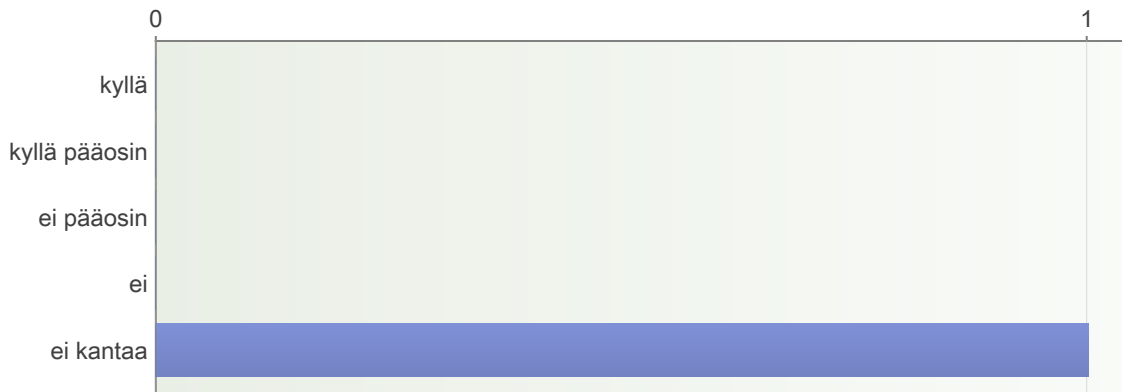
Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- On hyvä, että asukkaiden osallistumisoikeuksista säädetään varsin kattavasti. Myös maakunnissa järjestöjen kautta voidaan luontevasti edistää alueen asukkaiden osallistumismahdollisuuksia. Tähän tarvitaan vuoropuhelua maakuntahallinnon, kuntien ja alueen järjestöjen kanssa. Maakuntiin tulisi perustaa järjestöasiainneuvottelukunnat tai vastaavat pysyvät järjestelmät osaksi maakuntien rakenteita. Kustannustehokkuutta ja yhdenvertaisuutta voidaan kehittää siirtymällä sähköisiin, digitaalisiin ja liikkuviin palveluihin. Tässä on kuitenkin olemassa riski, että järjestelmä luo digitaalisen kuilun niiden, joilla on osaamista ja välineitä sekä niiden, joille kaikki digitaaliset välineet ovat vieraita, välille. Suomessa on laajoja alueita, joissa ei ole nopeaa verkkoyhteyttä ja esimerkiksi 4G-yhteyksissä on suuria katvealueita. Eristyneisyys ja yksinäisyys ovat maassamme jo nyt verrattain suuri ongelma, ja joidenkin kohdalla digitalisointi voi pahimmassa tapauksessa pahentaa tilannetta. Ihmisen kohtaaminen kasvotusten tulee myös tulevaisuudessa olemaan

erittäin tärkeä osa sekä sote-palveluita että hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

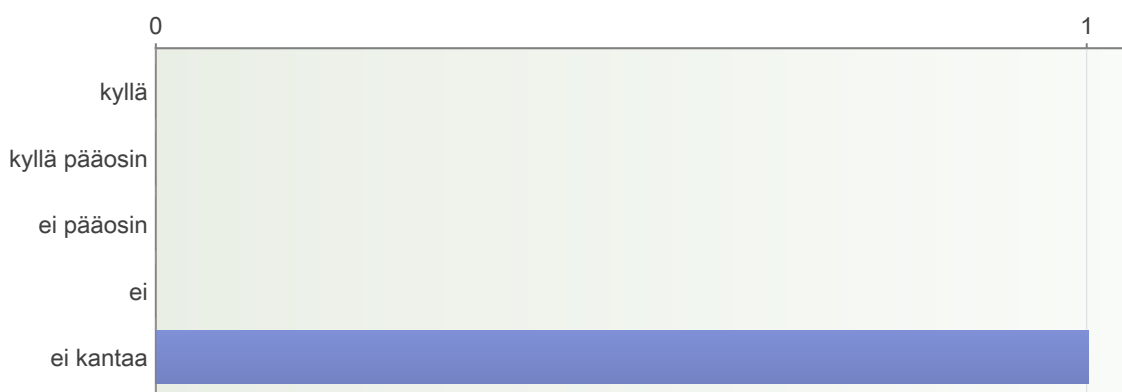
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Vastaajien määrä: 1

- Varautuminen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin, Maakuntalaki 137§

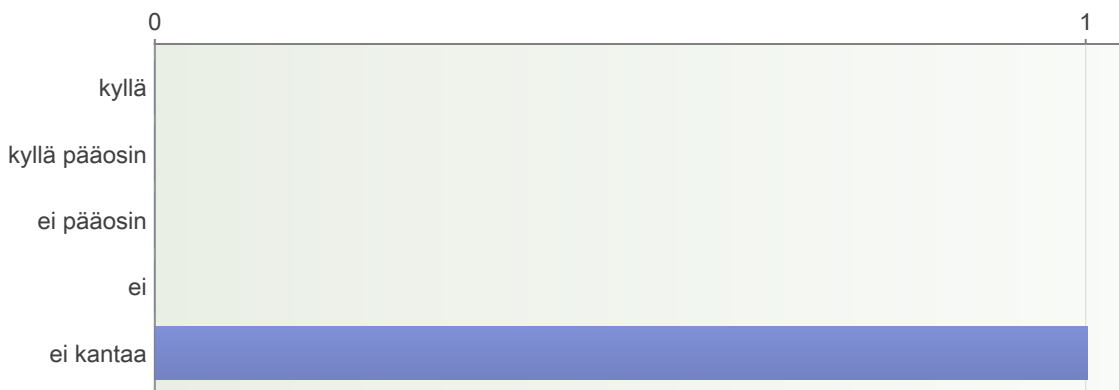
Suomen Punainen Risti pitää hyvänä, että varautuminen kirjataan pelastustoimen tehtäväksi maakunnissa. Tämä todennäköisesti takaa sen, että valtakunnallisesti pystytään hoitamaan myös suuret onnettomuudet yhteistyössä yli maakuntarajojen. Myös ensihoidon kytkeminen pelastustoimeen siten, että apu saavuttaa avun tarvitsijan nopeasti, on kannatettavaa. Suomen Punainen Risti näkee onnettomuuksien ehkäisyn ja turvallisuustyön kunnissa jatkossakin erittäin tärkeäksi asiaksi, jota ei saa uudistuksen myötä unohtaa. Uudistuksen ja esimerkiksi sisäisen turvallisuuden strategiatyön yhtenä tavoitteena Suomi halutaan maailman turvallisimmaksi maaksi. Tämä tavoite ei toteudu ilman kuntien asukkaiden omaa vastuuta ja viranomaisten sekä järjestöjen yhdessä tekemää ehkäisevää työtä.

Häiriö- ja poikkeustilanteissa ja niihin valmistautuessa tulee jatkossakin kiinnittää huomiota tiedon sujuvaan kulkuun, viestinnän luotettavuuteen sekä siihen, että kaikki toimijat ovat asianmukaisesti panostaneet valmiuteen sekä harjoitelleet poikkeustilanteiden varalta. Tällä hetkellä kysymyksiä herättää se, miten eri toimijat ja palveluntuottajat ovat veloitettuja tekemään valmiussuunnitelmia ja pystyvätkö viranomaiset koordinoimaan kaikkia niitä tahoja, joita tarvitaan mahdollisessa häiriötilanteessa. Näiltä osin Suomen Punainen Risti viittaa myös Veripalvelun asiasta antamaan lausuntoon.

Suomen Punainen Risti haluaa myös kiinnittää huomiota sosiaali- ja kriisipäivystyksen järjestämiseen. Maakunta- ja sote-uudistuksen yhteydessä on pidettävä huolta siitä, että häiriö- onnettomuus- ja poikkeusoloissa psykologinen ja sosiaalinen tuki taataan kaikille. Tällä hetkellä Vantaan sosiaali- ja kriisipäivystys toimii akuutin vaiheen valtakunnallisena koordinoijana ja kunnat tulevat mukaan toimintaan myöhemmässä vaiheessa. Jotta yhteisöt toipuvat häiriötilanteista, on sote-uudistuksen yhteydessä pidettävä huolta myös siitä, että akuutin vaiheen jälkeen ihmiset saavat tukea häiriötilanteista toipumiseen. Tämä on yksilöiden ja yhteisöjen selviytymisen ja kriisinkestokyvyn kehittymisen kannalta ensisijaista.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

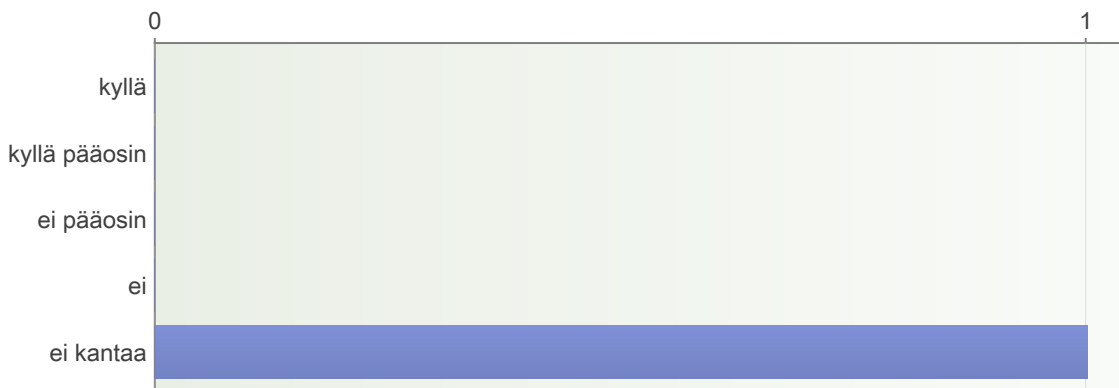
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

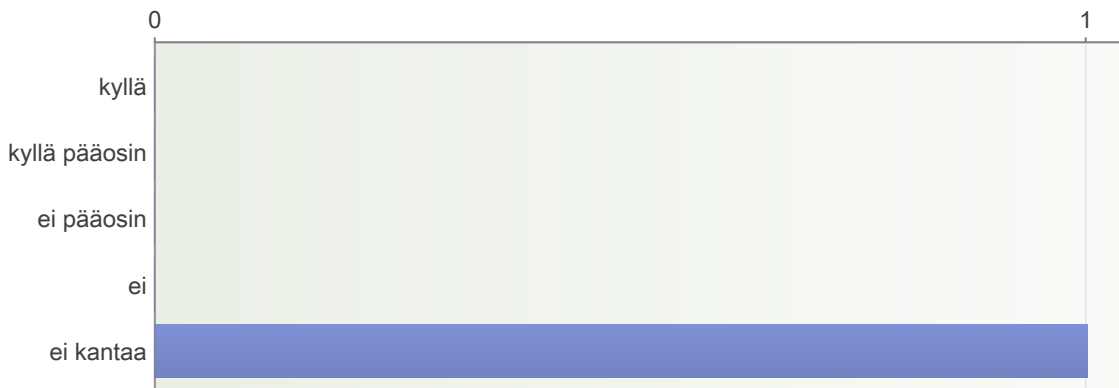
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

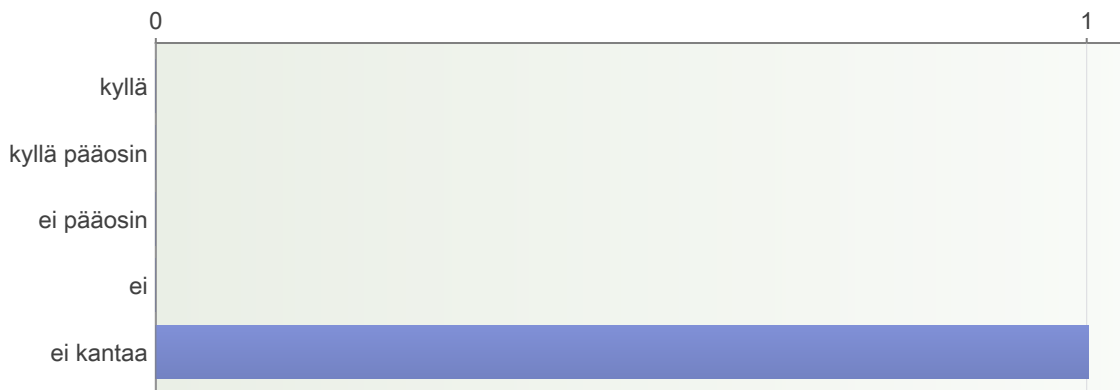
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveyspalveluissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

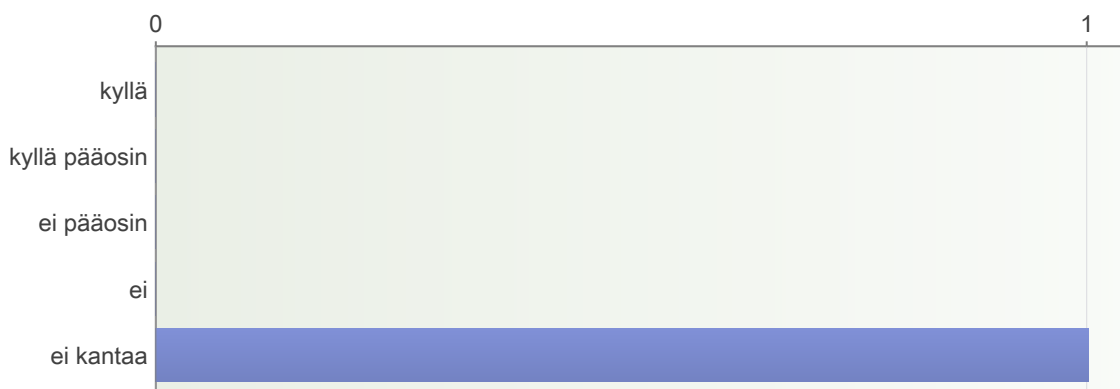
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

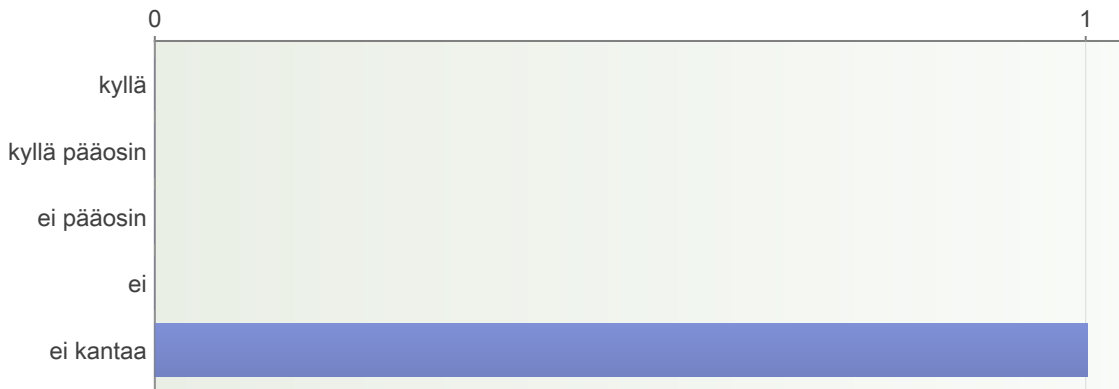
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitetun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

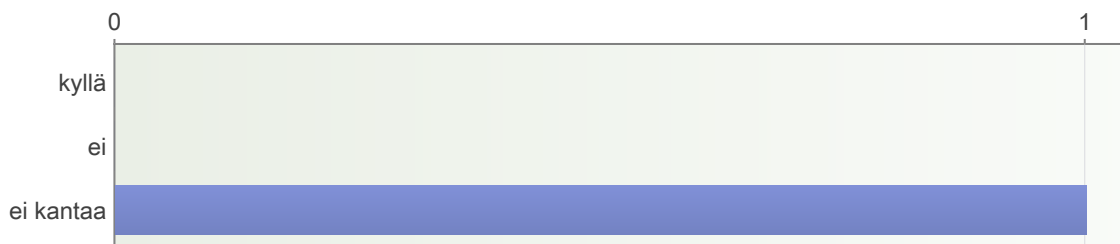
Vastaajien määrä: 1

- Suomen Punainen Risti pitää erittäin tärkeänä, että vastikkeetta toimivien, vapaaehtoista tukea tuottavien järjestöjen määrittelystä palvelujen tuottajaksi ja siten rekisteröitymisvelvollisiksi luovutaan (3.luku 23§). Tällaista toimintaa ei voi rinnastaa myytäviin palveluihin. Luopumalla tästä velvollisuudesta ehkäistään määrittelyn vapaalle kansalaistoiminnalle tuottamat ongelmat. Sosiaalialan yhdistystoiminnan tuonti laajasti tämän osan piiriin ei ole perusteltua. Jos joissakin yksittäistapauksissa tämä katsotaan tarpeelliseksi, tulee se tehdä poikkeussäännöksen kautta, ei niin, että yksittäistapauksen myötä tuodaan lain piiriin koko laaja vapaaehtoisuuteen ja korvauksettomuuteen perustuva kansalaisjärjestötoiminta.

Suomen Punainen Risti pitää hyvänä sitä, että sote-uudistuksen yhteydessä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on nostettu näkyvästi esille (laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, 7 ja 8 §§). Samalla on selvää, että on välttämätöntä kannustaa kuntia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen valtionosuuksien avulla. Suomen Punainen Risti pitää huolestuttavana, että kuntien valtionosuuskriteerien indikaattoreissa ei ole minkäänlaista mainintaa sosiaali- ja terveysjärjestöjen kanssa tehtävästä yhteistyöstä. Monet hyvin toimivat yhteistyömuodot kuntien ja järjestöjen välillä, mm. järjestöyhdyshenkilöt, järjestöavustukset, yhteiset toiminnot, yhteisten tilojen käyttö, sekä yhteistyörakenteet, ovat vaarassa joutua lakkautettavien asioiden listalle, mikäli kuntia ei niihin mitenkään kannusteta. Lainsäädännössä pitäisi selkeästi ottaa kantaa sekä kuntien että maakuntien osalta sosiaali- ja terveysjärjestöjen kanssa tehtävään yhteistyöhön.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Vastaajien määrä: 1

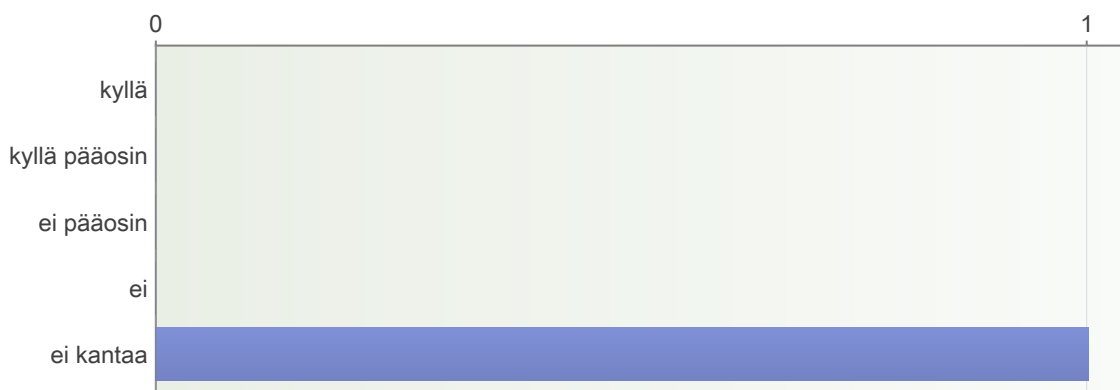
Avoimet vastaukset: ei kantaa

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittäväällä tavalla?

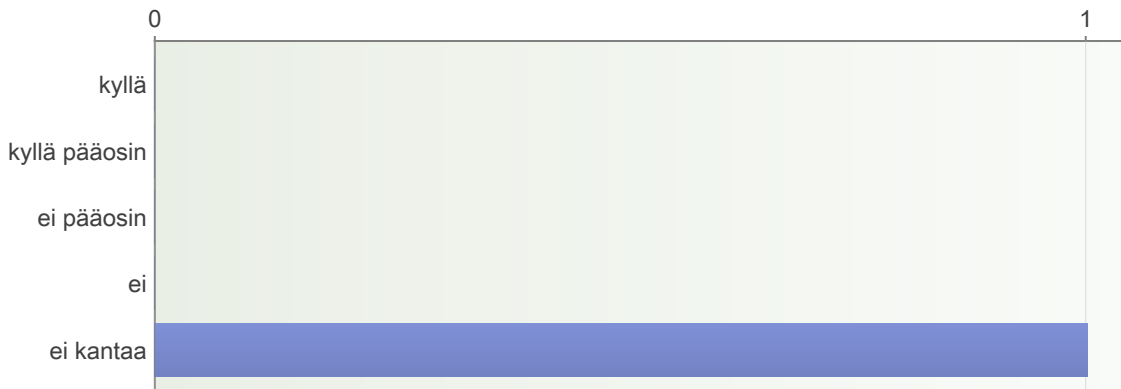
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

22. 20. Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

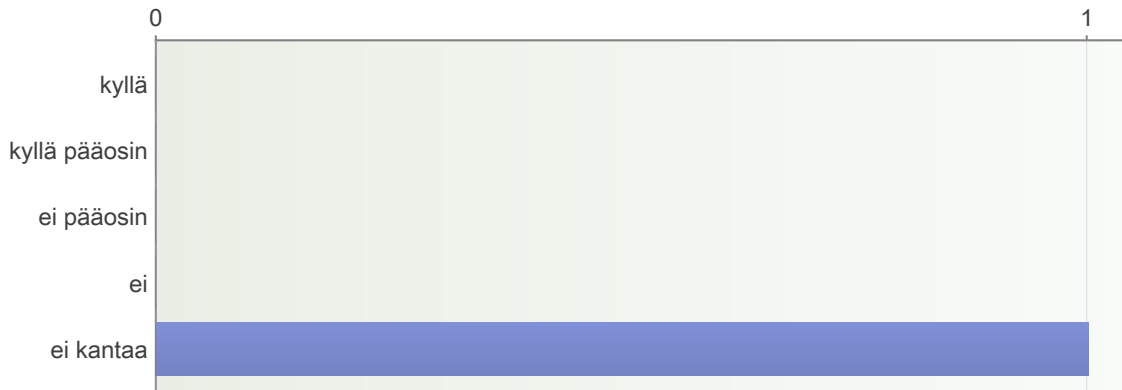
Avoimet vastaukset: ei kantaa

24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Ei vastauksia.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

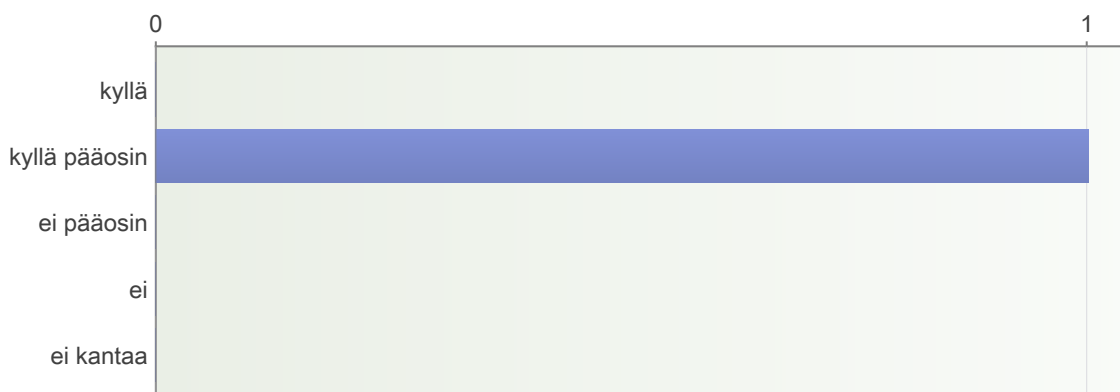
Avoimet vastaukset: ei kantaa

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Ei vastauksia.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

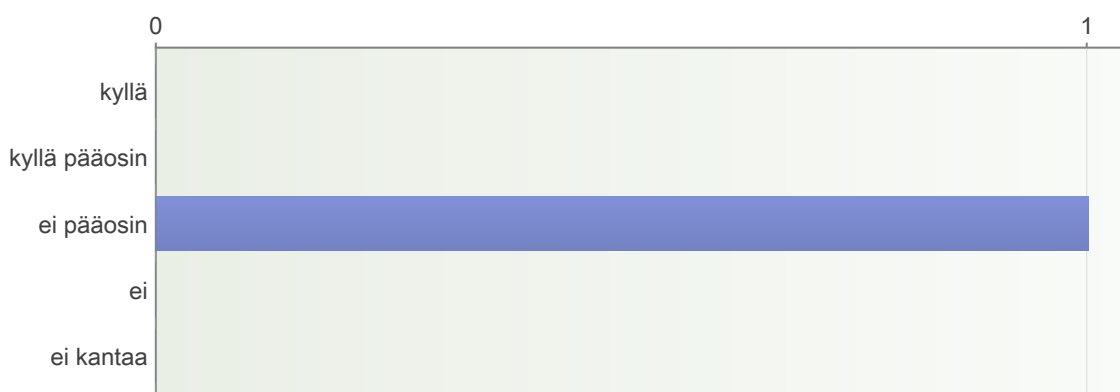
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Vastaajien määrä: 1

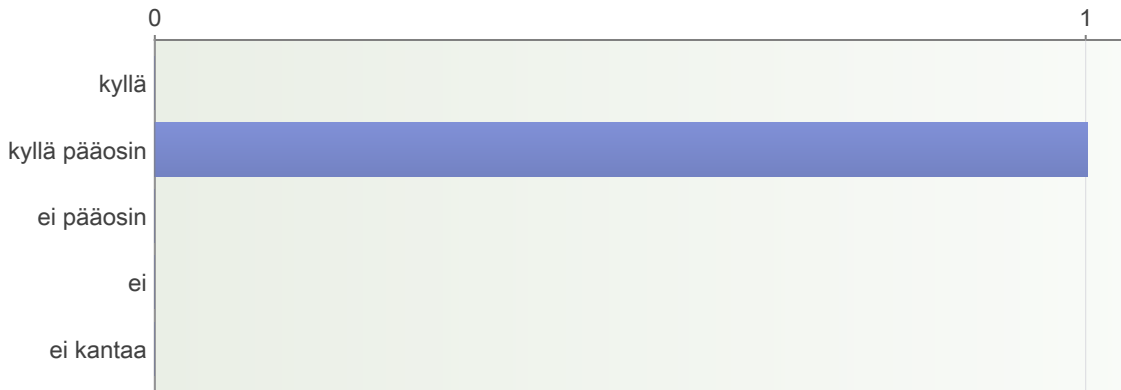

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakuntien valtion rahoituksesta noin 1 % kohdistuisi hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen (Maakuntien rahoituslaki, 3.luku 11§). Osuuden tulisi olla suurempi, jotta myös maakunnissa olisi vahvempi kannuste hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaajien määrä: 1

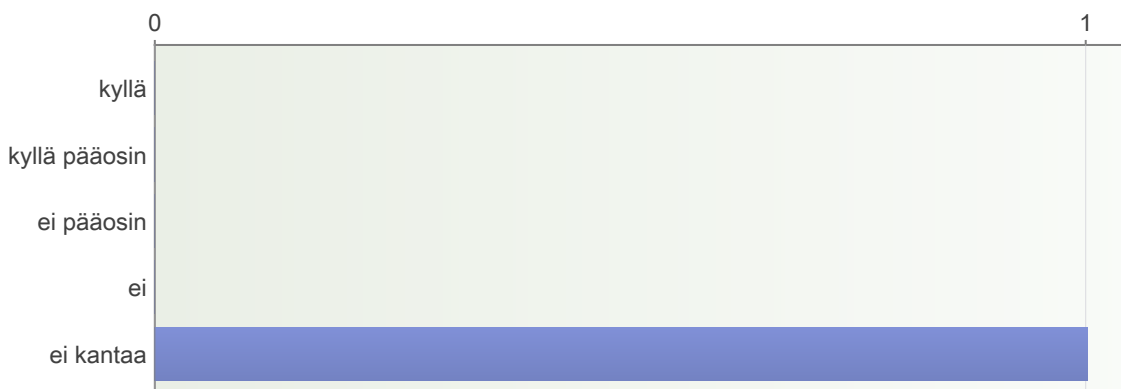

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakuntien rahoituksen hyte-kerroin olisi otettava käyttöön heti, eikä vasta vuonna 2022. Muutoin vaarana on, että hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tehtävä työ jää muutoksen alkuvaiheessa katveeseen, eikä menetettyä aikaa saada myöhemminkään kurottua kiinni.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntien valtion rahoituksesta noin 1 % kohdistuisi hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen (Maakuntien rahoituslaki, 3.luku 11§). Osuuden tulisi olla suurempi, jotta myös maakunnissa olisi vahvempi kannuste hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Lisäksi maakuntien rahoituksen hyte-kerroin olisi otettava käyttöön heti, eikä vasta vuonna 2022. Muutoin vaarana on, että hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tehtävä työ jää muutoksen alkuvaiheessa katveeseen, eikä menetettyä aikaa saada myöhemminkään kurottua kiinni.

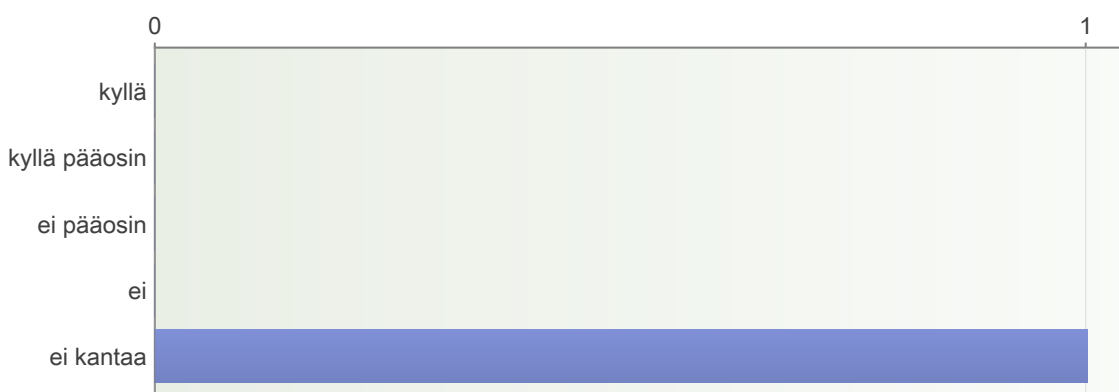
Tämän lisäksi myös maakunnissa tarvitaan alueellisia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinaattoreita ja verkostoja. Näiden tehtävänä olisi huolehtia muun muassa yhteistyön edellytyksistä ja tiedonkulusta, eri tasoilla tehtävän hyte-työn yhteensovittamisesta sekä kuntakohtaisen ja alueellisen tiedon kokoamisesta päätöksenteon tueksi. Maakuntien olisi huomioitava palvelustrategiassaan myös järjestöjen kansalais- ja vapaaehtoistoiminnan toimintamahdollisuudet palvelutuotannon lisäksi. Suomen Punainen Risti kannattaa sitä, että jokaiseen maakuntaan luodaan järjestöyhteistyötä kokoava toimintarakente, joka kokoaa yhteen järjestöt ja maakunnan päättäjät.

Sellaiset järjestölähtöiset ehkäisevän työn muodot, jotka eivät ole kilpailutettavaa palvelua ja jotka saavat sekä RAY:n (jatkossa Veikkauksen) että kunnan tukea, tulisi jatkossakin turvata. Näitä toimintoja ovat. mm Suomen Punaisen Ristin Nuorten turvatalot, Kriisikeskukset, Klubitalot, Tyttöjen ja Poikien talot, sekä osa matalan kynnyksen päiväkeskuksista. RAY edellyttää näiltä avustuksen saamiseksi kunnan rahoitusta. Tällä hetkellä on epäselvää, kuka kunnan rahoituksesta vastaa jatkossa. Nämä toiminnot perustuvat ammatillisen ja vapaaehtoisen vertaistuen tukeen ja apuun. Niiden tehtävänä on tarjota turvaa, vahvistaa yksilön omia voimavaroja ja identiteettiä, antaa työvälineitä selviytyä jatkossa paremmin vaikeuksista sekä löytää yhteisö, johon tukeutua.

33. 31. Pidättekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena?

(erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

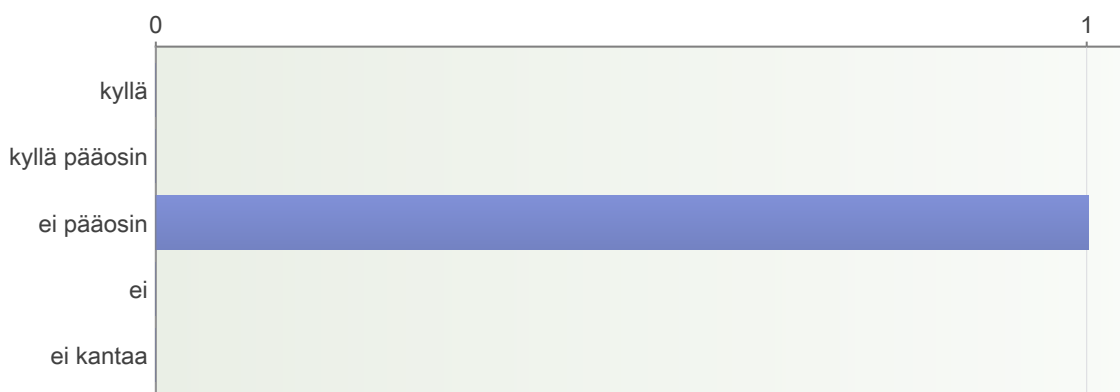
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakuntien valtion rahoituksesta noin 1 % kohdistuisi hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen (Maakuntien rahoituslaki, 3.luku 11§). Osuuden tulisi olla suurempi, jotta myös maakunnissa olisi vahvempi kannuste hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

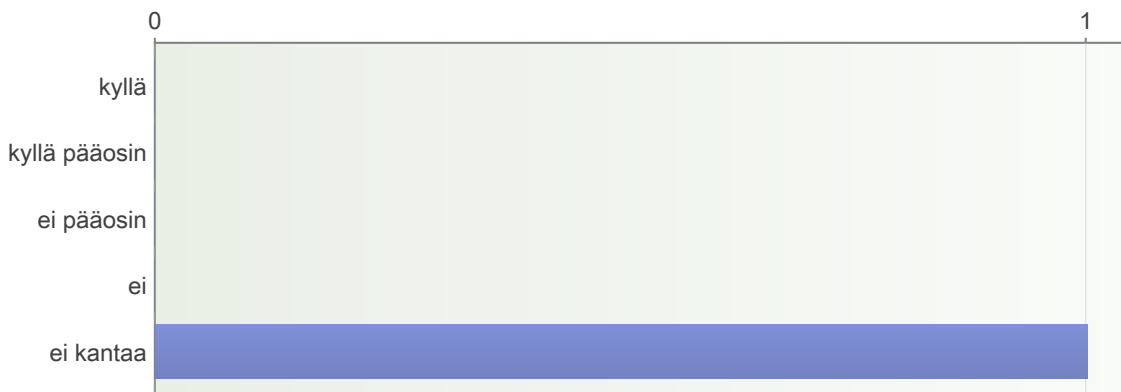
37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Vastaajien määrä: 1

- Sellaiset järjestölähtöiset ehkäisevän työn muodot, jotka eivät ole kilpailutettavaa palvelua ja jotka saavat sekä RAY:n (jatkossa Veikkauksen) että kunnan tukea, tulisi jatkossakin turvata. Näitä toimintoja ovat. mm Suomen Punaisen Ristin Nuorten turvatalot, Kriisikeskukset, Klubitalot, Tyttöjen ja Poikien talot, sekä osa matalan kynnyksen päiväkeskuksista. RAY edellyttää näiltä avustuksen saamiseksi kunnan rahoitusta. Tällä hetkellä on epäselvää, kuka kunnan rahoituksesta vastaa jatkossa. Nämä toiminnot perustuvat ammatillisen ja vapaaehtoisen vertaistuen tukeen ja apuun. Niiden tehtävänä on tarjota turvaa, vahvistaa yksilön omia voimavaroja ja identiteettiä, antaa työvälineitä selviytyä jatkossa paremmin vaikeuksista sekä löytää yhteisö, johon tukeutua.

38. 36. Pidätekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Ei vastauksia.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

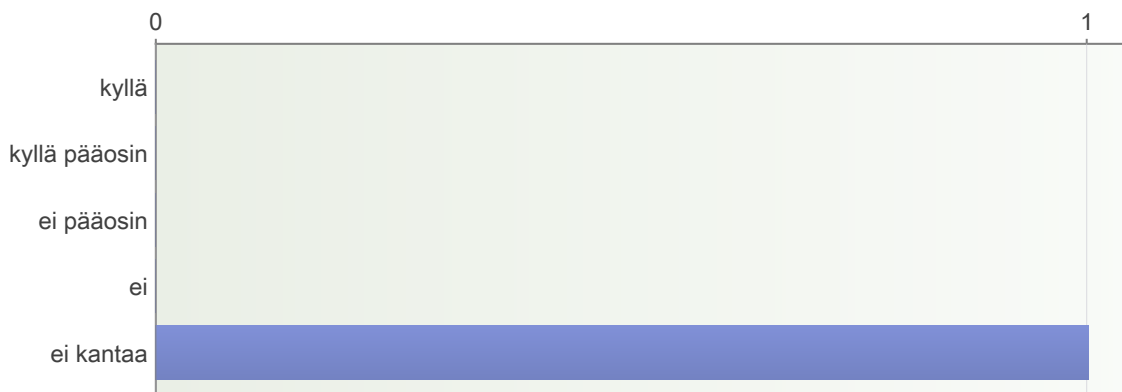
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

42. 40. Vapaaehtoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Ei vastauksia.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Suomen Punainen Risti katsoo, että sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteen uudistamisen yhteydessä on pyrittävä vahvistamaan paikallisyhteisöjä ja näiden kykyä selviytyä erilaisista kriiseistä. Siksi järjestöjen ja muiden kolmannen sektorin toimijoiden asema ja rahoitus on varmistettava lainsäädännön tasolla. Monet järjestöt ovat paikallisesti riippuvaisia kuntien tuesta, joka voi olla pienen rahallisen tuen lisäksi esimerkiksi tilojen tarjoamista.

Suomen Punainen Risti pitää ongelmallisena sitä, että lakiuudistuksessa kolmas sektori ja järjestöt nähdään lähinnä palvelun tuottajina. Järjestöt tekevät Suomessa myös huomattavan määrän terveyttä ja hyvinvointia tukevaa työtä, joka ei ole palveluntuotantoa, vaan esimerkiksi ennaltaehkäisevää toimintaa. Järjestöjen osaaminen ja vapaaehtoistoiminnalla saatavat hyödyt ihmisten hyvinvoinnille ja terveydelle ovat mittavia, minkä vuoksi järjestöjen toiminta on tuotava näkyviin myös lain tasolla ja varmistettava sille riittävät resurssit. Vapaaehtoistoiminta on kustannustehokasta, mutta ei koskaan ilmaista.

44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Ei vastauksia.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Ei vastauksia.

46. 44. Muut vapaaehtoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Suomen Punaisen Ristin lausunto hallituksen esitysluonnoksesta maakuntauudistukseksi ja sosiaali- ja terveyden huollon järjestämisuudistukseksi sekä niihin liittyviksi laeiksi

Suomen Punainen Risti tukee Sosiaali ja terveys Ry:n (SOSTE) hallituksen esityksestä antamaa lausuntoa (1.11.2016). Lisäksi Suomen Punainen Risti haluaa nostaa esille joitakin valmius- ja vapaaehtoistyöhön liittyviä huomioita.

Yleistä

Suomen Punainen Risti pitää tavoitteita yhdistää sosiaali- ja terveystaloudet sekä siirtää järjestämisvastuu maakunnille hyvänä. Koska palveluiden ja niiden saatavuuden läpinäkyvyys saattaa heiketä kun palvelun tuottajia on paljon ja palvelut ovat hajallaan eri toimijoiden alla, tulee samalla paitsi uudistaa toimintatapoja, myös kehittää ja ottaa käyttöön uusia viestinnän muotoja, joiden avulla palveluista kerrotaan avoimesti. Asukkaat tulee voida tehokkaasti osallistaa palveluiden kehittämiseen. Tavoiteltuja säästöjä ei synny eivätkä palvelut parannu, mikäli byrokraatia lisääntyy eikä palvelutuotannon joustavuutta pystytä kehittämään asiakkaiden todellisia tarpeita vastaaviksi. Erityistä huomiota on kiinnitettävä heikommassa asemassa olevien ihmisryhmien osallistumisen mahdollistamiseen sekä varattava tälle riittävä tuki ja resurssit.

Heikoimmassa asemassa olevien palvelut ja tuen saanti turvattava

Suomen Punainen Risti on erityisen huolissaan kaikkein heikoimmassa asemassa olevien ihmisten pääsystä palveluiden piiriin. Heillä on usein jo nyt vaikeuksia itse etsiä ja löytää tarvitsemiaan palveluita, ja palveluneuvontaa ja –ohjausta tulee tarjota mahdollisimman lähellä palveluita käyttäviä ihmisiä. Kaikkein heikoimmassa asemassa ovat esimerkiksi pienituloiset, yksinäiset, kroonista sairautta sairastavat, asunnottomat, paperittomat, pitkäaikaistyöttömät, sekä ihmiset, joilla on päihde- ja mielenterveysongelmia. Pelkästään köyhiä on Suomessa noin 800 000. Nämä ihmiset tarvitsevat sekä neuvontaa ja ohjausta, että järjestöjen ja kolmannen sektorin vapaaehtoisuudelle perustuvaa matalan kynnyksen toimintaa, joka ei ole palvelutuotantoa. Valinnanvapaus on kannatettava asia, kun se on tasa-arvoista niin taloudellisesti kuin maantieteellisestikin, ja kun ihmisillä on tasa-arvoiset mahdollisuudet löytää tietoa palveluista, joihin he ovat oikeutettuja.

Järjestöjen asema selkiytettävä ja turvattava

Suomen Punainen Risti katsoo, että sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteen uudistamisen yhteydessä on pyrittävä vahvistamaan paikallisyhteisöjä ja näiden kykyä selviytyä erilaisista kriiseistä. Siksi järjestöjen ja muiden kolmannen sektorin toimijoiden asema ja rahoitus on varmistettava lainsäädännön tasolla. Monet järjestöt ovat paikallisesti riippuvaisia kuntien tuesta, joka voi olla pienen rahallisen tuen lisäksi esimerkiksi tilojen tarjoamista.

Suomen Punainen Risti pitää ongelmallisena sitä, että lakiuudistuksessa kolmas sektori ja järjestöt nähdään lähinnä palvelun tuottajina. Järjestöt tekevät Suomessa myös huomattavan määrän terveyttä ja hyvinvointia tukevaa työtä, joka ei ole palveluntuotantoa, vaan esimerkiksi ennaltaehkäisevää toimintaa. Järjestöjen osaaminen ja vapaaehtoistoiminnalla saatavat hyödyt ihmisten hyvinvoinnille ja terveydelle ovat mittavia, minkä vuoksi järjestöjen toiminta on tuotava näkyviin myös lain tasolla ja varmistettava sille riittävät resurssit. Vapaaehtoistoiminta on kustannustehokasta, mutta ei koskaan ilmaista.

Suomen Punainen Risti pitää erittäin tärkeänä, että vastikkeetta toimivien, vapaaehtoista tukea tuottavien järjestöjen määrittelystä palvelujen tuottajaksi ja siten rekisteröitymisvelvollisiksi luovutaan (laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, 3.luku 23§). Tällaista toimintaa ei voi rinnastaa myytäviin palveluihin. Luopumalla tästä velvollisuudesta ehkäistään määrittelyn vapaalle kansalaistoiminnalle tuottamat ongelmat. Sosiaalialan yhdistystoiminnan tuonti laajasti tämän osan piiriin ei ole perusteltua. Jos joissakin yksittäistapauksissa tämä katsotaan tarpeelliseksi, tulee se tehdä poikkeussäännöksen kautta, ei niin, että yksittäistapauksen myötä tuodaan lain piiriin koko laaja vapaaehtoisuuteen ja korvauksettomuuteen perustuva kansalaisjärjestötoiminta.

Demokratia, kansanvalta ja osallisuus

On hyvä, että asukkaiden osallistumisoikeuksista säädetään varsin kattavasti maakuntalaissa (23§). Myös maakunnissa järjestöjen kautta voidaan luontevasti edistää alueen asukkaiden osallistumismahdollisuuksia. Tähän tarvitaan vuoropuhelua maakuntahallinnon, kuntien ja alueen järjestöjen kanssa. Maakuntiin tulisi perustaa järjestöasiainneuvottelukunnat tai vastaavat pysyvät järjestelmät osaksi maakuntien rakenteita.

Sote-uudistuksen yhteydessä on korostettu erityisesti asiakaslähtöisyyttä, joka on keskeinen osa asukkaiden osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia. Asiakaslähtöisyys perustuu vuorovaikutteiseen asiakaspalautejärjestelmään sekä mahdollisuuteen vaikuttaa palveluiden kehittämiseen. Palveluntuottajilta tulee edellyttää toimivia asiakaspalautejärjestelmiä sekä asiakkaiden osallistamista palveluiden kehittämisessä. Tämä ei voi olla vain tilaajan, eli maakunnan tehtävä. Asiakaslähtöisyys tarkoittaa, että palveluista tulee saada läpinäkyvästi tietoa ja palveluita tuottavien yritysten toiminnan tulee olla mahdollisimman avointa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Suomen Punainen Risti pitää hyvänä sitä, että sote-uudistuksen yhteydessä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on nostettu näkyvästi esille (laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, 7 ja 8 §§). Samalla on selvää, että on välttämätöntä kannustaa kuntia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen valtionosuuksien avulla. Suomen Punainen Risti pitää huolestuttavana, että kuntien valtionosuuskriteerien indikaattoreissa ei ole minkäänlaista mainintaa sosiaali- ja terveystajärjestöjen kanssa tehtävästä yhteistyöstä. Monet hyvin toimivat yhteistyömuodot kuntien ja järjestöjen välillä, mm. järjestöyhdyshenkilöt, järjestöavustukset, yhteiset toiminnot, yhteisten tilojen käyttö, sekä yhteistyörakenteet, ovat vaarassa joutua lakkautettavien asioiden listalle, mikäli kuntia ei niihin mitenkään kannusteta. Lainsäädännössä pitäisi selkeästi ottaa kantaa sekä kuntien että maakuntien osalta sosiaali- ja terveystajärjestöjen kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Maakuntien valtion rahoituksesta noin 1 % kohdistuisi hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen (Maakuntien rahoituslaki, 3.luku 11§). Osuuden tulisi olla suurempi, jotta myös maakunnissa olisi vahvempi kannuste hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Lisäksi maakuntien rahoituksen hyte-kerroin olisi otettava käyttöön heti, eikä vasta vuonna 2022. Muutoin vaarana on, että hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tehtävä työ jää muutoksen alkuvaiheessa katveeseen, eikä menetettyä aikaa saada myöhemminkään kurottua kiinni.

Tämän lisäksi myös maakunnissa tarvitaan alueellisia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinaattoreita ja verkostoja. Näiden tehtävänä olisi huolehtia muun muassa yhteistyön edellytyksistä ja tiedonkulusta, eri tasoilla tehtävän hyte-työn yhteensovittamisesta sekä kuntakohtaisen ja alueellisen tiedon kokoamisesta päätöksenteon tueksi. Maakuntien olisi huomioitava palvelustrategiassaan myös järjestöjen kansalais- ja vapaaehtoistoiminnan toimintamahdollisuudet palvelutuotannon lisäksi. Suomen Punainen Risti kannattaa sitä, että jokaiseen maakuntaan luodaan järjestöyhteistyötä kokoava toimintarakenne, joka kokoaa yhteen järjestöt ja maakunnan päättäjät.

Sellaiset järjestölähtöiset ehkäisevän työn muodot, jotka eivät ole kilpailutettavaa palvelua ja jotka saavat sekä RAY:n (jatkoksa Veikkauksen) että kunnan tukea, tulisi jatkossakin turvata. Näitä toimintoja ovat. mm Suomen Punaisen Ristin Nuorten turvatalot, Kriisikeskukset, Klubitalot, Tyttöjen ja Poikien talot, sekä osa matalan kynnyksen päiväkeskuksista. RAY edellyttää näiltä avustuksen saamiseksi kunnan rahoitusta. Tällä hetkellä on epäselvää, kuka kunnan rahoituksesta vastaa jatkossa. Nämä toiminnot perustuvat ammatillisen ja vapaaehtoisen vertaistuen tukeen ja apuun. Niiden tehtävänä on tarjota turvaa, vahvistaa yksilön omia voimavaroja ja identiteettiä, antaa työvälineitä selviytyä jatkossa paremmin vaikeuksista sekä löytää yhteisö, johon tukeutua.

Varautuminen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin, Maakuntalaki 137§

Suomen Punainen Risti pitää hyvänä, että varautuminen kirjataan pelastustoimen tehtäväksi maakunnissa. Tämä todennäköisesti takaa sen, että valtakunnallisesti pystytään hoitamaan myös suuret onnettomuudet yhteistyössä yli maakuntarajojen. Myös ensihoidon kytkeminen pelastustoimeen siten, että apu saavuttaa avun tarvitsijan nopeasti, on kannatettavaa. Suomen Punainen Risti näkee onnettomuuksien ehkäisyn ja turvallisuustyön kunnissa jatkossakin erittäin tärkeäksi asiaksi, jota ei saa uudistuksen myötä unohtaa. Uudistuksen ja esimerkiksi sisäisen turvallisuuden strategiatyön yhtenä tavoitteena Suomi halutaan maailman turvallisimmaksi maaksi. Tämä tavoite ei toteudu ilman kuntien asukkaiden omaa vastuuta ja viranomaisten sekä järjestöjen yhdessä tekemää ehkäisevää työtä.

Häiriö- ja poikkeustilanteissa ja niihin valmistautuessa tulee jatkossakin kiinnittää huomiota tiedon sujuvaan kulkuun, viestinnän luotettavuuteen sekä siihen, että kaikki toimijat ovat asianmukaisesti panostaneet valmiuteen sekä harjoitelleet poikkeustilanteiden varalta. Tällä hetkellä kysymyksiä herättää se, miten eri toimijat ja palveluntuottajat ovat velvoitettuja tekemään valmiussuunnitelmia ja pystyvätkö viranomaiset koordinoimaan kaikkia niitä tahoja, joita tarvitaan mahdollisessa häiriötilanteessa. Näiltä osin Suomen Punainen Risti viittaa myös Veripalvelun asiasta antamaan lausuntoon.

Suomen Punainen Risti haluaa myös kiinnittää huomiota sosiaali- ja kriisipäivystyksen järjestämiseen. Maakunta- ja sote-uudistuksen yhteydessä on pidettävä huolta siitä, että häiriö- onnettomuus- ja poikkeusoloissa psykologinen ja sosiaalinen tuki taataan kaikille. Tällä hetkellä Vantaan sosiaali- ja kriisipäivystys toimii akuutin vaiheen valtakunnallisena koordinoijana ja kunnat tulevat mukaan toimintaan myöhemmässä vaiheessa. Jotta yhteisöt toipuvat häiriötilanteista, on sote-uudistuksen yhteydessä pidettävä huolta myös siitä, että akuutin vaiheen jälkeen ihmiset saavat tukea häiriötilanteista toipumiseen. Tämä on yksilöiden ja yhteisöjen selviytymisen ja kriisinkestokyvyn kehittymisen kannalta ensisijaista.

Digitalisaatio

Kustannustehokkuutta ja yhdenvertaisuutta voidaan kehittää siirtymällä sähköisiin, digitaalisiin ja liikkuviin palveluihin. Tässä on kuitenkin olemassa riski, että järjestelmä luo digitaalisen kuilun niiden, joilla on osaamista ja välineitä sekä niiden, joille kaikki digitaaliset välineet ovat vieraita, välille. Suomessa on laajoja alueita, joissa ei ole nopeaa verkkoyhteyttä ja esimerkiksi 4G-yhteyksissä on suuria katvealueita. Eristyneisyys ja yksinäisyys ovat maassamme jo nyt verrattain suuri ongelma, ja joidenkin kohdalla digitalisointi voi pahimmissa tapauksissa pahentaa tilannetta. Ihmisen kohtaaminen kasvatusten tulee myös tulevaisuudessa olemaan erittäin tärkeä osa sekä sote-palveluita että hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.